

middelheim museum

SCULPTUUR, NATUUR EN TAAL IN BEWEGING

DIY-pakket – Richtgraad 2

Welkom! Met dit DIY-pakket ontdekken jij en je cursisten kunst en natuur in het Middelheimmuseum.

Inhoud

- Interactieve route met handleiding (opdrachten, vragen & info)
- Materiaal: detailfoto's, twee gedichten, kunstbingo, adjectieven- & emotiekaarten
- **Tip:** Zelf tekenen? Breng potloden, papier & klemborden mee, of leen materiaal in het [bezoekerspaviljoen](#).

De rondleiding

Je volgt een interactieve route langs verschillende kunstwerken. Bij elke stop hoort een unieke opdracht die taal en interactie combineert en het gesprek stimuleert. Op [deze kaart](#) vind je een overzicht van alle zones en stops. Tip: print de kaart uit (op A3) en vind makkelijk je weg.

Kies zelf welke kunstwerken je bezoekt en in welke volgorde. Dit pakket biedt een leidraad, maar je bent vrij om te combineren. Houd wel rekening met de grootte van het park, dat is opgedeeld in vier thematische zones: 'Versmelting', 'Beweging', 'Stadswildernis' en 'Menselijke natuur'.

We raden aan om de zone 'Versmelting' (dicht bij het bezoekerspaviljoen) te combineren met twee andere zones. De route duurt ongeveer 1,5 à 2 uur. Uiteraard mag je ook andere kunstwerken bezoeken en gebruikmaken van de aangereikte methodieken.

Feedback

Het Middelheimmuseum hecht veel belang aan een fijne bezoekerservaring. Heb je feedback over dit pakket? Mail [Samuel Pinillos](#) - verantwoordelijke programmatie publiekswerking.

Overzicht

Versmelting.....	4
Stop 1: 'La Mante' - Germaine Richier	4
Stop 2: 'La rivière' - Aristide Maillol.....	5
Bewegingen.....	7
Stop 1: 'The Bridge Without A Name' - Ai Weiwei.....	7
Stop 2: Zoek het kunstwerk (Bingo)	8
Stop 3: 'Voor alle seizoenen' - Anne-Mie Van Kerckhoven	9
Stadswildernis	10
Stop 1: 'Zilver Fruit, Silver Cakespoons, The Garden' - Peter Rogiers.....	10
Stop 2: 'Große badende' - Wieland Foster	11
Stop 3: 'Antwerpen. Middelheim 1993' - Per Kirkeby.....	12
Menselijke natuur	13
Stop 1: 'King and Queen' - Henry Moore	13
Stop 2: 'De zaaier' - Constant Meunier	14
Stop 3: 'La vierge folle' - Rik Wouters	15
Stop 4: 'Adrift' - Camille Henrot.....	16

Welkom en afspraken

Start de rondleiding aan de publiekslieveling, l'Ours (De ijsbeer, De beer) van François Pompon. Verduidelijk de begrippen 'kunstwerk' en 'kunstenaar' (indien nodig) en geef een korte introductie over het Middelheimmuseum.

'In het Middelheimmuseum komen mens, natuur en sculptuur samen. Het is een plek waar je kan komen kijken naar kunstwerken. Ook de natuur in het park is een kunstwerk. Het is ook een park waar je kan wandelen, lezen, tekenen, picknicken, alleen of samen met familie en vrienden.'

Intro:

- Wat zie je?
- Welke woorden associeer je met dit kunstwerk? Of: Welke eigenschappen heeft de ijsbeer? Hoe is hij?
- Welke emoties roept dit kunstwerk bij je op? Of: Hoe voelt dit kunstwerk voor jou?
- Wat denk je dat de kunstenaar met dit kunstwerk wil zeggen?
- Zorgen wij als mens goed voor de ijsbeer? Waarom wel/niet? Wordt de ijsbeer bedreigd? Je kan dieper ingaan op het thema van de klimaatverandering. Het kunstwerk uit 1922 heeft vandaag een nieuwe link met de actualiteit.

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Maak hier afspraken met de cursisten. Ze mogen de kunstwerken niet aanraken, maar ze kunnen ze wel van dichtbij bekijken en vanuit alle invalshoeken. Loop samen rond de werken en bekijk ze dynamisch.

Beeldspraak

Bij verschillende kunstwerken zijn er teksten in klare taal ontwikkeld die je samen met de cursisten kan beluisteren via een QR-code. Meer info vind je hier: [Beeldspraak | Middelheimmuseum](#) De teksten zijn voor anderstaligen bezig met niveau 1.2 en hoger, maar kunnen ook door richtgraad 2 gebruikt worden als startpunt om in gesprek te gaan.

Versmelting

'We ervaren natuur en cultuur dikwijls als twee aparte, zelfs tegengestelde categorieën. Maar kunnen mens en natuur wel los van elkaar bestaan? In deze zone onderzoeken we verschillende manieren waarop mens en natuur met elkaar verstrengeld zijn. Het is een uitnodiging tot reflectie over wat ons bindt.'

Stop 1: 'La Mante' - Germaine Richier

Zien, ervaren en beschrijven

Dit kunstwerk nodigt uit om het van dichtbij en vanuit verschillende hoeken te bekijken. Ook de omgeving en natuur rondom maken deel uit van de beleving.

- *Wat zie je?*

TIP: Bekijk het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven (kikvorsperspectief, voorkant, achterkant) en kijk goed naar details zoals de ogen, handen, of krassen op het lichaam.

TIP: Nodig de cursisten uit om de houding van het insect te imiteren/ na te bootsen.

- *Welke woorden of adjectieven associeer je met dit kunstwerk?* (Bijvoorbeeld(groot/klein, mooi, elegant/lelijk, defensief/agressief, vrouwelijk/mannelijk...))
- *Van welk materiaal is het kunstwerk gemaakt?* (Brons)
- *Waar staat het kunstwerk? Beschrijf de omgeving. Probeer om tijdens de rondleiding ook steeds de focus te leggen op het park en de natuur, die ook een kunstwerk zijn.*

Voelen en betekenis

- *Welke emoties roept dit kunstwerk bij je op?*
- *Hoe voelt dit kunstwerk voor jou, en waarom?*
- *Wat denk je dat de kunstenaar met dit kunstwerk wil zeggen?*

Reflectie

- *Zijn wij als mens agressief/vriendelijk voor de natuur? Wat vind jij?*
- *Hoe is jouw relatie met de natuur? Vertel.*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 2: 'La rivière' - Aristide Maillol

Zien en voelen

Toon de [detailfoto](#) van het kunstwerk

- *Wat zie je?*
- *Waar bevindt zich het detail op de foto?*
- *Maak een korte zin van drie woorden over dit detail.*
- *Wat zijn de eigenschappen van de vrouw?*
- *Welke emotie zie je op haar gezicht?*
- *Wat voel jij als je naar de vrouw kijkt?*

Reflectie

- *Waarvoor staat de vrouw symbool? (Tip: kijk om je heen; het kunstwerk staat niet voor niets vlakbij het water en de vijver.)*
- *Waarom is juist de vrouw het symbool van de drukke, wilde rivier en niet de man? (De vrouw wordt gezien als 'wild' en 'niet rationeel', de man als 'rationeel'.) Wat vind jij hiervan? Klopt deze associatie?*
- *Met welk natuurfenomeen associeer jij jezelf?*
- *Welke associaties heb jij vandaag met water en rivieren? Welke betekenis heeft water voor jou?*
- *Wat is het belang van water vandaag? Waarom is water zo belangrijk? (Denk aan thema's als klimaatcrisis, klimaatvluchtelingen, droogte, enz.)*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 3: Jouw eigen kunstwerk

Cursisten lopen rond in de zone tussen 'La rivière' en 'The Bridge Without A Name' en kiezen één kunstwerk. Gebruik hiervoor de [Adjectievenkaart](#) of de [Emotiekaart](#) als ondersteuning. De cursisten kunnen uit deze lijsten een adjectief/emotie kiezen om te verbinden met hun favoriete kunstwerk. Tip: print de kaarten verschillende keren af zodat er elk groepje één kaart heeft.

Opdracht

- *Wat vind je van dit kunstwerk? Ik vind dit kunstwerk,*
- *Hoe voel je je als je naar dit kunstwerk kijkt? Ik voel me...als ik naar dit kunstwerk kijk.*
- Laat de cursisten een foto/selfie nemen bij hun gekozen kunstwerk. Foto's kunnen later gedeeld worden via een online platform zoals Padlet of Google Classroom voor nabespreking.
- Stem met de klas: *Welk kunstwerk is onze favoriet?* Neem dan een foto met de hele klas bij dit kunstwerk.
TIP: Bij het kunstwerk '[Thistle](#)' kan je samen met de cursisten [Wilde distel](#) van Lisette Ma Neza lezen, een krachtig gedicht dat uitnodigt tot gesprek en reflectie.

Extra: tot begin oktober 2025 staat in deze zone tijdelijk het kunstwerk 'The Pogo never stops' van Dennis Tyfus. Nodig je cursisten uit om tussen de 13 skytubes te wandelen.

Opdracht

- *Wat vind je van het geluid? Hoe ervaar je de installatie? Welke emoties zie je op de gezichten van de skytubes?*
- *Wat zou de bedoeling van de kunstenaar zijn?* Het klassieke museum wordt hier even een festivalweide om te pogoën.

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Bewegingen

Deze zone nodigt uit om de cyclus van de seizoenen te ervaren, om alle zintuigen aan te spreken en de natuur te voelen. Sta samen met de cursisten stil bij de natuur en neem de tijd om samen met je groep rond te kijken en te observeren.

Stop 1: 'The Bridge Without A Name' - Ai Weiwei

Dit is een mooie plek om naartoe te gaan, zeker ook in de herfst. Je kunt hier de verandering van de seizoenen ervaren, zoals de vallende bladeren en de weerspiegeling in het water. Niet alleen de brug zelf, maar ook de natuur eromheen is een kunstwerk.

Ervaren

- Laat cursisten langzaam over de brug lopen.
- *Hoe voelt het om de brug over te steken? Gaat dat gemakkelijk of moeilijk? Wat maakt het moeilijk?*

Reflectie

Een brug als overgang

De kunstenaar heeft het originele dek van de brug vervangen door planken die samen de contouren van zijn thuisland China vormen.

Een overgang of transitie is niet altijd gemakkelijk, denk aan een verhuis, een nieuw land of een nieuwe stad met een andere cultuur en gewoonten.

- *Hoe ervaar jij een grote overgang of verandering in je leven?*
- *Wat betekent het voor jou om in een nieuw land of met een andere cultuur te leven?*

Een brug van afstand en verbinding

De kunstenaar woont niet meer in zijn vaderland. (China) De brug is niet gemakkelijk om over te wandelen omdat hij op die manier de focus wil leggen op de moeilijkere relatie tussen hem (de wereld) en China. Hij houdt van China en wil er blijven wonen, maar de overheid heeft problemen met zijn kunst. Deze relatie is zowel passioneel als problematisch.

Maar een brug verbindt ook, maakt ook de connectie tussen twee plekken.

- *Wat zijn voor jou belangrijke verbindingen/connecties? Welke rol speelt taal hierin? En kunst?*

Kijken

- Zet een paar stappen weg van de brug en kijk.
- *Wat vind je van de plek in het park waar de brug staat? (weerspiegeling in het water/reflectie, groen rondom)*

TIP: Sta stil bij de natuur door samen een gedicht over de natuur te lezen [Ik wou dat ik een vogel was](#)

- *Wat vind je van dit gedicht? Hoe voel je je als je dit gedicht hoort/leest?*
- *Wat bedoelt de dichter met zijn gedicht? Het thema van vrijheid/vrij zijn als een vogel kan je ook verbinden met het thema van het kunstwerk.*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#). of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 2: Zoek het kunstwerk (Bingo)

Geef cursisten de [Bingo](#) met details van kunstwerken en laat ze de kunstwerken zoeken en afvinken in de zone 'bewegingen'. Tip: print de Bingo verschillende keren zodat elk groepje één kaart heeft.

Vraag aan de cursisten om een foto te nemen van het kunstwerk dat hen het meest aanspreekt en/of het minst aanspreekt. (en waarom) Ga hierover in gesprek. Je kan hier ook de [Adjectievenkaart](#) - en de [Emotiekaart](#) gebruiken om woordenschat uit te lokken.

Dit zijn de kunstwerken op de bingokaart:

1. ['A cast of a thought' - Kasper De Vos](#)
2. ['Bali' - Phillip King](#)
3. ['Grande étincelle' - Alicia Penalba](#)
4. ['Pegasus' - Carl Milles](#)
5. ['kosmisch oog' - Jan Dries](#)
6. ['Poëzie' - Philippe Van Snick](#)

Stop 3: 'Voor alle seizoenen' - Anne-Mie Van Kerckhoven¹

Zien en ervaren

- *Wat zie je? Beschrijf het kunstwerk en de omgeving.*
- *Loop tussen de vlaggen. Wat ervaar je?*
- *Tel de vlaggen. Hoeveel zie je er?*

Reflectie

Kunst en natuur

- *Zou één vlag hetzelfde effect hebben als dit 'bos' van vlaggen? Wat is het verschil? Wat verandert er wanneer de vlaggen allemaal dezelfde kleur zouden hebben?*
- *Welk(e) natuurelement(en) is/zijn belangrijk in dit kunstwerk? Wat denk je? (de wind die waait tussen de vlaggen, die de vlaggen doet bewegen, de bomen en het bos errond, ook de vlaggen vormen een 'bos') De natuur is ook een deel van het kunstwerk. Ze zijn samen, niet apart.*

Persoonlijke ervaring en betekenis

- *Wat vind je van het kunstwerk?*
- *Hoe voel je je als je ernaar kijkt en tussen de vlaggen loopt?*
- *Wat denk je dat de kunstenaar wil vertellen met dit werk?*
- *Wat betekenen vlaggen voor jou? (bv. de vlag van je land - Je kan aan cursisten vragen of ze de vlag van hun land willen tonen op hun gsm.)*

Reflectie

Recyclage en cyclussen

- *De vlaggen zijn gemaakt van gerecupereerd materiaal, dat elk jaar wordt vervangen en opnieuw wordt verwerkt tot tassen voor de museumshop. Recyclage is een belangrijk thema voor de kunstenaar. Wat vind je van recyclage? Doe je zelf aan recyclage? Op welke andere manieren kunnen we goed voor de natuur zorgen?*
- *De vlaggen veranderen elk jaar, het is dus een cyclus. Welke cyclussen ken je nog? Kan je hierover iets vertellen? (cyclus van de seizoenen, cyclus van het leven, cyclus van de wedergeboorte/reïncarnatie)*

¹ Ter info: Dit kunstwerk verhuist in het voorjaar van 2026 naar zone Oost.

Kunst en vrouwen

- *Anne-Mie Van Kerckhoven maakte dit werk. Ken je andere vrouwelijke kunstenaars?*
- *Is kunst vooral een mannen- of een vrouwenzaak?*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stadswildernis

In deze zone ligt de focus op de ervaring van de natuur door de stadsmens. Hoe is onze relatie met de natuur? Zijn we blij als we in de natuur zijn? Of zijn we soms ook bang? Hoe kijken we naar onszelf en de wereld? Wat is voor ons de 'ideale' natuur? We gaan hier ook dieper in op contrasten zoals mens/natuur, stad/natuur, blij/bang, hard/zacht.

Dit stukje van het park kan soms drassig zijn, daarom liggen de voorgestelde kunstwerken langs het brede, begaanbare pad. Maar laat dat je zeker niet tegenhouden om samen met je cursisten door het gras te wandelen en ook de andere kunstwerken te ontdekken.

Stop 1: 'Zilver Fruit, Silver Cakespoons, The Garden'- Peter Rogiers

Zien en beschrijven

Start door samen van ver het kunstwerk te bekijken.

- *Wat zie je? Wat denk je dat je ziet?*

Kom dichterbij en zoom in en kijk samen naar de [Detailfoto 'Zilver fruit, silver cakespoons, the garden'](#). Laat de cursisten een beschrijving geven van dit detail.

- *Wat zie je nu we dichterbij staan? Klopt dit met je hypotheses?*
- *Wat denk je dat de kunstenaar wil vertellen met dit werk?*
- *Kan je contrasten vinden in dit werk? Zet de cursisten op weg met een aantal contrasten indien nodig. (exotisch/paradijselijk-park in België / zachte bladeren in hard materiaal (aluminium))*

Reflectie

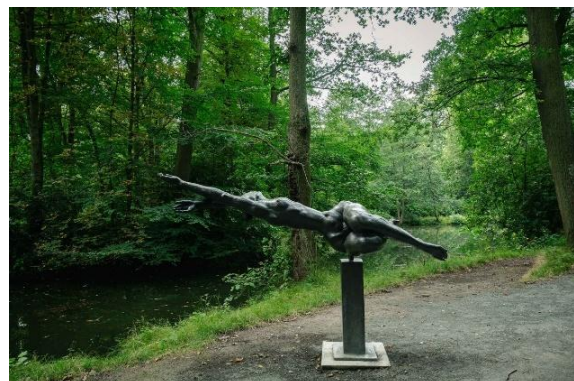
- *Vind jij de natuur soms gevaarlijk? (zoals de aluminium palmbomen die prikken) In welke situaties? Kan de natuur ons slecht behandelen als we haar niet respecteren?*
- *Palmbomen staan op exotische locaties. Wat vind jij van het massatoerisme op deze locaties? Pas jij je manier van reizen aan? Reis je lokaal of internationaal? Ook in België kan het druk zijn (ook in het Middelheim park bij mooi weer). Wat vind je daarvan? Moeten we dit beter regelen met respect voor de natuur?*
- *Mogen er exotische bomen in een Belgisch park staan? (problematiek van de 'exoten')*
- *Waarvoor staan de palmbomen symbool? (het paradijs) Ze staan hier als een paradijs in een park in de stad. Wat is voor jou een paradijs in de stad? Is dat natuur of iets anders?*
- **TIP:** Laat de cursisten vertellen over of een foto tonen van hun favoriete/paradijselijke plekje in de stad.
- **TIP:** Laat de cursisten hun paradijs in de stad tekenen.

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 2: 'Große badende' - Wieland Foster

Zien en beschrijven

- *Wat zie je? Beschrijf het kunstwerk en de omgeving. (het water, de vijver)*
- *Hoe is de houding van de vrouw? Hoe voelt ze zich?*
- *Waarom doen dit kunstwerk en deze omgeving je denken? (associaties met zwemmen, water, de zee, zomer, vrijheid, blijdschap...)*

Voelen

- *Wat is jouw gevoel of jouw herinnering aan water, aan zwemmen, aan de zomer? Kan je een favoriete zomerherinnering beschrijven?*
- *Sluit je ogen en beeld je in dat je aan het water bent/ dat je gaat zwemmen/ dat de zon op je gezicht schijnt/ dat je zwemt op je rug zoals de vrouw. Hoe voelt dit?*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 3: 'Antwerpen. Middelheim 1993' - Per Kirkeby

Kijken en ervaren

Laat cursisten van ver naar het kunstwerk kijken.

- *Wat zie je? Wat denk je dat dit is?*

Kom dichterbij en laat cursisten rondwandelen in het gebouw en laat ze ook de omgeving ervaren.

- *Hoe voel je je als je rondwandelt tussen de stenen muren? Voelt dat goed? Opgesloten? Kijk ook naar het contract tussen de vormen (rond/zacht) en het materiaal (cement, baksteen/hard)*
- *Kijk ook eens naar boven. Wat zie je dan? (lucht, hemel, de kruin van de bomen) Hoe voelt het als je dit stukje natuur ziet? Voelt het dan anders?*

Reflectie

- *Waarom doet dit gebouw je denken? (een huis? Een kasteel? Een burcht? Een gevangenis?)*
- *Wat denk je dat de kunstenaar met dit werk wil vertellen?*
- *Het 'huis' heeft geen dak, zo kan je wel de natuur zien. Is dit positief of negatief?*
- *In welk materiaal is het kunstwerk gemaakt? (cement, bakstenen) Er staan veel bakstenen huizen in de stad. Is er ook genoeg natuur? Of te weinig? Wat vind je van de balans tussen bebouwing/natuur in de stad?*
- *Hoe ziet jouw ideale huis eruit? Beschrijf het (of teken het). Hoe ziet jouw ideale stad eruit?*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Extra: Aan de ingang van het kunstwerk staat een uitvergroot insect 'Grande insetto' dat de aandacht trekt. Je kan hier ook even bij stilstaan samen met de cursisten.

- *De mug is gigantisch en lijkt wel een mutant. Welke eigenschappen en emoties associeer je met deze mug? (gevaarlijk, niet veilig, agressief, kwaad,...)*

Met dit kunstwerk klaagt de kunstenaar de negatieve kanten van de technologisch vooruitgang aan, waaronder genetische mutaties. Je kan dit gebruiken als uitgangspunt om te praten over genetisch gemanipuleerde voeding, het klonen van dieren,...Is dit een evolutie die alleen voordelen heeft of zijn er ook nadelen, negatieve effecten?

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Menselijke natuur

Het thema 'menselijke natuur' focust op de mens en hoe die zichzelf ziet in relatie tot anderen en de natuur. Kunstwerken laten zien hoe ons beeld van de mens evolueert door de jaren en de tijd en hoe de relatie tussen mens en omgeving verandert.

Stop 1: 'King and Queen' - Henry Moore

Zien en beschrijven

- *Beschrijf het kunstwerk. Kijk goed naar alle details. Wat is realistisch? (de handen en de voeten), wat is abstracter? (de lichamen en de hoofden, botstructuren)*
- *Welke vormen herken je in de twee figuren?*
- *Waaraan doen de twee figuren je denken? (focus op de hoofden)*
- *Wat is de relatie tussen de twee figuren?*
- *Hoe is de houding van de man? Hoe is de houding van de vrouw?*

TIP: Loop samen met cursisten rond het kunstwerk en bekijk vanuit verschillende invalshoeken de relatie tussen de twee figuren. Afhankelijk van waar je staat, verandert hun lichaamstaal en lijkt het alsof ze (al dan niet) contact maken. Ook de vormen veranderen naargelang de invalshoek. De kunstenaar speelt graag met deze verschillende waarnemingen.

Jouw verhaal

- *Wat zou het verhaal kunnen zijn van 'dit koppel'? Waar komen ze vandaan? Waarom zitten ze samen op een bankje?*
- *Waarom staat het kunstwerk hier op deze plek in het park? Verzin ook een nieuwe titel voor dit werk.*

Reflectie

- *Wat denk je dat de kunstenaar wil vertellen met dit werk? Koppel terug naar zijn verhaal: Ook al heb je veel macht als koning en koningin (het abstracte element), toch blijven we ook allemaal mensen. (het concrete element)*
- *Het kunstwerk is gemaakt in 1952. Hoe kijken we vandaag naar macht? Is iedereen gelijkwaardig? Of zijn er toch verschillen? Ook: Zijn de mens en de natuur gelijkwaardig/gelijk? Wie heeft de meeste 'macht'?*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 2: 'De zaaier' - Constant Meunier

Kijken en beschrijven

- *Beschrijf wat je ziet. Kijk ook goed naar het gezicht van de man. Hoe voelt hij zich? Wat doet hij? Hij zaait bloemen.*
- *Waarom staat het kunstwerk op deze plek? Kijk om je heen. Toon een foto van de weide in bloei om te illustreren (bij een bezoek in het najaar) De zaaier zaait de bloemenweide rondom hem. Er is dus een letterlijke verhouding kunstwerk-park, het kunstwerk staat er niet willekeurig.*
- *Kijk eens goed naar de bloemen. Welke vind je mooi? Kan je ze ruiken? Wat is jouw favoriete bloem? Zijn bloemen belangrijk voor de natuur?*

Reflectie

- *Denk je dat de zaaier hard moet werken? Waarom wel/niet? Denk je dat hij gelukkig is?*
- *Wat vind je van zijn job? (zaaien, planten, handwerk) Is dit handwerk belangrijk of niet? Of kan zijn taak beter gedaan worden door een machine?*
- *Wat vind jij van de rol van technologie en machines?*
- *Wat wil de kunstenaar vertellen met zijn kunstwerk? (De zaaier staat op een voetstuk, hij heeft prestige als arbeider, als iemand die handwerk doet, maar misschien wordt het ook wel te idyllisch voorgesteld?)Welke eigenschap viert het beeld?*
- *De zaaier staat op een voetstuk, hij is een belangrijk persoon. Wie is voor jou een belangrijk persoon?*
- *Wat is onze rol op deze wereld? Zijn wij een gast, een conciërge, een consument, een harde werker...? (t.o.v.. de natuur)*

TIP: Laat de cursisten hun favoriete bloem tonen/tekenen.

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 3: 'La vierge folle' - Rik Wouters

Ervaren en voelen

- *Imiteer de houding van het beeld.* (niet gemakkelijk, misschien moet je elkaar een beetje helpen) *Wat drukt deze houding uit?* (blijdschap, vreugde, plezier, dansplezier)
- *Hoe voel jij je als je in deze houding staat? En als je naar dit kunstwerk kijkt?*
- *Waar word jij blij van? Wat maakt jou vrolijk? Waar krijg jij energie van? Wil je een fijne herinnering delen met de groep?*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Extra

Naast 'La vierge folle' staat het beeld 'Huiselijke zorgen' van Rik Wouters. Je kan beide vrouwenfiguren (waarvoor zijn vrouw Nel model stond) met elkaar vergelijken.

- *Hoe is de andere vrouw? Twijfelt ze? Heeft ze zorgen? Is ze moe? Waaraan denkt ze?*
- *Wanneer heb jij zorgen? Twijfel jij soms?*
- *In welke figuur herken jij je het meest?*

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Stop 4: 'Adrift' - Camille Henrot

Kijken en beschrijven

- *Loop rond het kunstwerk. Beschrijf wat je ziet. (iemand die een douche neemt, iemand die een ander zijn haren wast, iemand die een doek uitwringt,...)*
- *Zie je benen uit het water steken? Of zie je konijntjes?*
- *Waar zie je meestal deze situaties? (douchen, wassen,...) Thuis. Wat heb je hiervoor nodig? Water.*

Betekenis en voelen

- *Wat denk je dat de kunstenaar wil vertellen met dit werk?* Ze wil de nadruk leggen op het belang van water voor ons huishouden en in het leven van elke dag. Het kunstwerk heeft iets feestelijks: het is een ode/respect voor het water. Ook wij bestaan voor 60% uit water.
- *Hoe voel je je als je naar het kunstwerk kijkt?*

Tableau vivant

- Dit kunstwerk gaat over taferelen, rituelen uit ons gewone leven. Maak met de groep zelf ook een 'tableau vivant' van taferelen uit het leven van elke dag. (iets koken, je haar kammen, je tanden poetsen, je schoenen aandoen, de krant lezen,...)

TIP: Dit is ook een mooie gelegenheid om een groepsfoto te nemen.

Meer info over het kunstwerk? Klik [hier](#) of scan de QR-code bij het kunstwerk.

Afronding: samen creëren en delen

Mogelijke opties om samen de rondleiding af te ronden:

- Laat de cursisten met elkaar één hoogtepunt delen van de rondleiding (een woord, een foto, een kort verhaal,...). Dit kan in een kring in het museumpark zelf of achteraf in de klas.

TIP: Zoek je een fijne plek om te zitten? Ga dan naar de Buitenbib met zitbanken onder de appelboom. [Zomerse Buitenbib | Middelheimmuseum](#)

TIP: Je kan ook samen picknicken in het park of een drankje drinken in het museumcafé.

- Stel de vraag: *'Wat als dit jouw museumpark was? Hoe zou jij dit dan inrichten? Wat zou je bewaren/veranderen/toevoegen?'* Laat de cursisten hierover met elkaar in gesprek gaan.

TIP: Je kan hier ook een verwerkingsopdracht van maken. Cursisten geven een mondeling of schriftelijk verslag over hun ideale museumpark.

- Maak reclame voor het Middelheimmuseum door een goede slogan te verzinnen of door de cursisten vijf leuke weetjes over het museum te laten opzoeken (of weetjes te laten noteren die ze tijdens de rondleiding hebben gehoord). Houd dan een 'elevator pitch' en maak in 1 minuut reclame voor het Middelheim.

TIP: Je kan deze opdracht zowel op voorhand in de klas laten uitvoeren om het bezoek voor te bereiden of als verwerkingsopdracht achteraf.

'Wanneer je het museum uitloopt, wordt duidelijk wat indruk heeft gemaakt. Waar je van houdt, wie je bent, is elke dag weer anders net als wij allemaal.'

Detailfoto 'La rivière' - Aristide Maillol

Wilde distel

Wereldvreemde vrouw
ik bedoel – jou
ik bedoel – vrouw in een vreemde wereld
ik bedoel – dat je vreemd bent voor de wereld
maar de wereld is van jou

niemand
niemand
niemand ontvouwt jou
even mooi
als jij jezelf

even voorzichtig en even speels

dapper mens
jij bent zo'n dapper hart, want jij bent zo zacht
gebleven

tussen de kogels en de geweren in
die groene kaart
die komt wel

dat papiertje
dat je leven evenwicht zal geven

dat papiertje
dat zegt
dat je hier mag blijven

dat je een legitiem en legaal
mens bent

ben je altijd

Auteur: Lisette Ma Neza

Ik wou dat ik een vogel was

Ik wou dat ik een vogel was,
dan zat ik soms in 't groene gras,
en vloog dan in een hoge boom,
of scheerde langs een blauwe stroom,
of klepte en zweefde door de lucht,
alleen of in een hele vlucht.

Auteur: Albert Verwey

Detailfoto 'Zilver fruit, silver cakespoons, the garden' – Peter Rogiers

Bingo

- Op de bingo staan details van 6 kunstwerken.
- Zoek de 6 kunstwerken. Heb je een kunstwerk gevonden? Duid dit aan op de bingo.
- Kies 1 kunstwerk: Wat vind je van dit kunstwerk? Waarom? *Ik vind dit kunstwerk..... omdat.....*

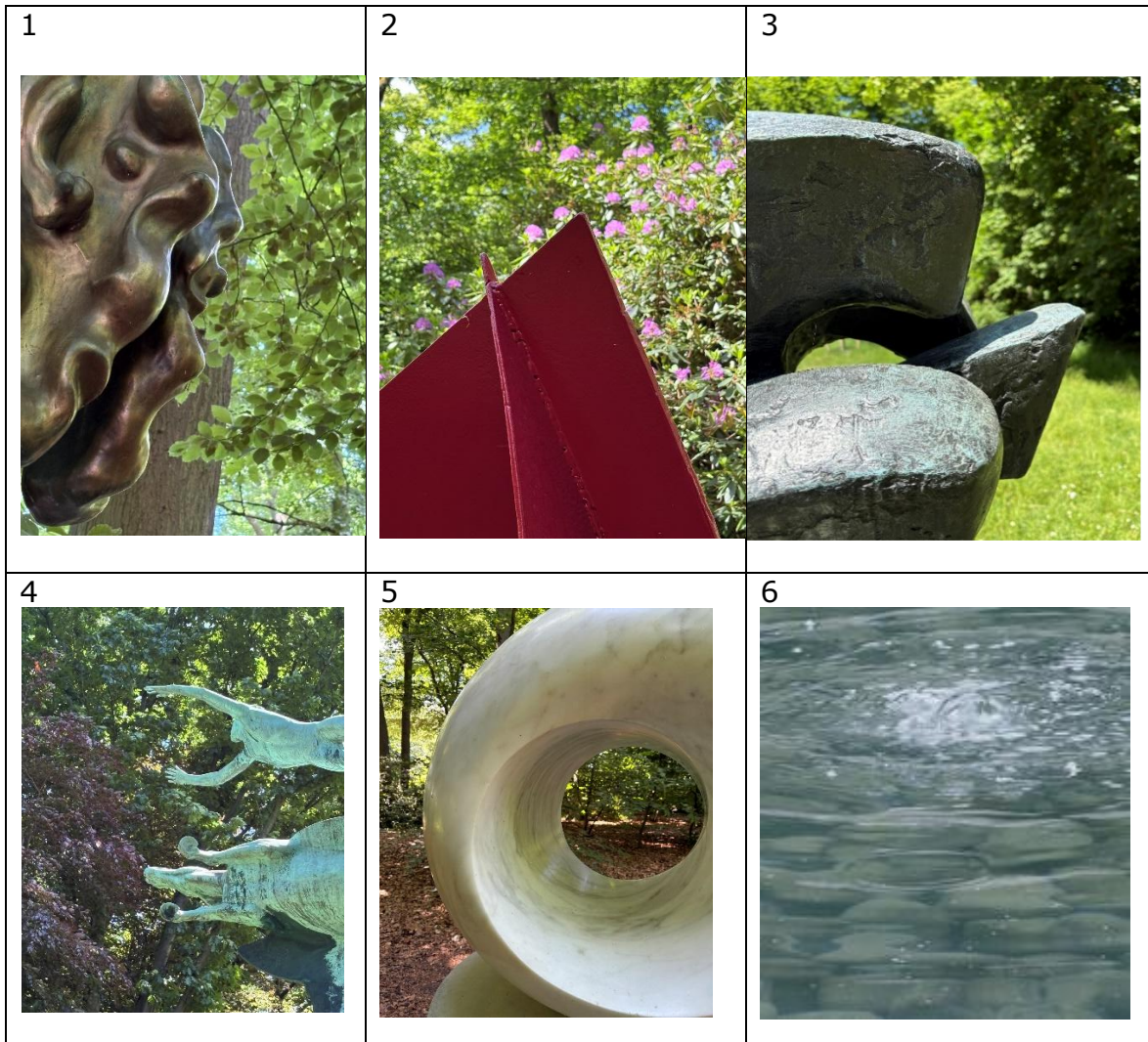
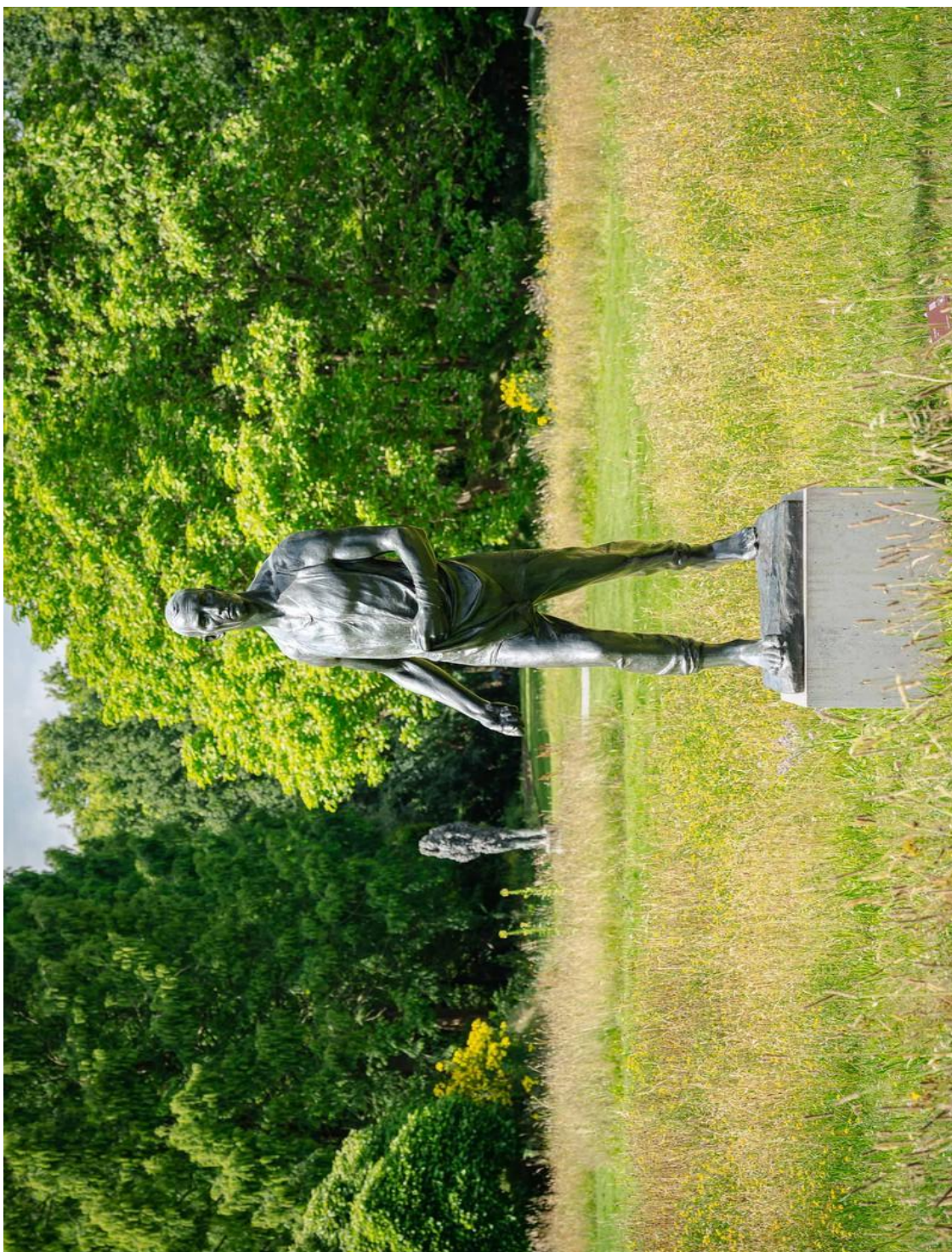

Foto 'De zaaier' – Constant Meunier

Adjectievenkaart

Ik vind dit kunstwerk.....omdat.....

INTERESSANT	PRACHTIG
GRAPPIG	MOOI
TOF	OPVALLEND
REALISTISCH	ONREALISTISCH
LELIJK	BELACHELIJK
RAAR	UNIEK

Emotiekaart

Als ik dit kunstwerk zie, voel ik me.....

BLIJ	ENTHOUSIAST
ONTROERD	VERBAASD
VROLIJK	RUSTIG
KWAAD	VERONTWAARDIGD
VERDRIETIG	GELUKKIG